

UTRECHT,
XXXXXXXX

11 febr. '58

Voor Hoofdredactie

RAPPORT.

Zeer geachte Heer Lucker,

Bij deze geef ik U in kort bestek de mogelijke ontwikkeling van de spanningen binnen de C.P.N. Hiervan staat - voor zover ik weet - nog niets vast. Mij is door V. gevraagd om voorlopig stilzwijgen, en tevens beloofd, dat ik tijdig gewaarshhurd zal worden. Om op alles voorbereid te zijn, bent U voorlopig georiënteerd.

Binnen de CPN wordt hard gewerkt aan een scheuring, die dan de bekroning moet zijn van de putch, die binnen de partij én in de EVC thans zijn schaduwen vooruít werpt. Er is een aktie gaande en er worden besprekingen gevoerd voor een los-van-Moskou-politiek. Het is nog niet met zekerheid te zeggen, of de verwickelingen zullen leiden tot een „Tito-isme“, dan wel een afzwering van het communisme in zijn geheel. (Althans in zekere kringen, waar de gebeurtenissen in Moskou van de jongste jaren en het diktatoriaal optreden van Paul de Groot de „bekering“ volledig heeft gemaakt.) De mogelijkheden zijn, dat de radikale afzwaaiers de politiek én het communisme gaan verruilen voor een beweging met humanitaire inslag. Dat doel zou te bereiken zijn wanneer de gekozen afgevaardigden in provinciale staten en gemeenteraden (voor zover zij althans in de „rechtse stroming“ mee-willen) zich tijdens hun zittingsperiode los-maken als „onafhankelijke groepen“. Een andere mogelijkheid is, dat de Pacifistisch Socialistische Partij het nieuwe politiek huis voor de scheurmakers gaat worden. Dan gaat men dus wél een positieve politieke keuze doen. Die P.S.P. is - n.b. - opgericht (samen met een ander ~~commun~~ door V., en wél in zijn comm-periode. Hij heeft de statuten gemaakt, doch was niet bij de oprichtingsvergadering omdat het vaderschap van deze nieuwe partij uiteraard geheim moest blijven. Deze was namelijk bedoeld als een knuppel in het hoenderhok van de P.v.d.A. , en moest daar verwarring stichten. (Donkersloot trapte er in, en was natuurlijk niet de enige.) Men hoopte er de P.v.d. mee te verzwakken. Dat doel was belangrijker, dan het praktische nut, dat van die partij zou uitgaan.

Zijn mijn inlichtingen juist, dan zouden er in inderdaad in de CPN mensen zitten (ook vooraanstaande), die verre van elke zwang naar landsverradelijkheid staan, en zelfs een zeer patriotistische inslag hebben - zijn dit in wezen óf altijd geweest, dan wel geworden na de destalinisatie in Moskou, „Hongarije“, en het meedogenloze bewind van Paul de Groot in Nederland. Bertus Brandsen b.v. zou een gave mens zijn

UTRECHT,
XXXXXXXXXX

11 febr. '58

Voor Hoofdredaktie

RAPPORT II

ook

hoe reekaloos hij zich in het rode avontuur heeft gestort, hoe fervent hij altijd gestreden heeft, en nóg strijdt. Zo zouden er meer zijn. Ik geloof, dat het van realiteitszin getuigt, wanneer we echter nauwkeurig blijven opletten, of alles, wat er onder de communisten in Nederland thans gebeurt, nie meér schijn is dan werkelijkheid. (Het vertrouwen, dat ik persoonlijk in de persoon van V. stel, doet hieraan niets af.)

Wat de diepste grond van de verwickelingen binnen de CPN ook moge zijn, het is nooit uitgesloten, dat er een meesterlijk stuk strategie wordt gespeeld. Het volgende zal zeer waarschijnlijk slechts fictie, maar kan ook werkelijkheid zijn: De C.P.N. heeft in Nederland geen kans, omdat een zekere welvaart op dit ogenblik haar niet de nodige voedingsbodem geeft. Vredesbeweging, vredes-comité 's, huurcomité's, „anti-Wehrmachts-aktie“ (tegen Duitse herbewapening), „anti-Speidel aktie“, enz. enz. zijn nooit geslaagd, omdat zij van democratische zijde voortdurend ontmaskerd werden. Behalve kamer-geleerden en politiek-nihilistische kunstenaars, liep er niemand in; óók de arbeiders niet, die politiek-onverschillig zijn, zolang men hun maar niet aan hun „brood“ komt. (Zelfs de P.v.d.A. is naar ingeschreven ledental (waaronder nog tienduizend „papieren leden“) in verhouding tot het stem-getal een dwergpartij.) Omdat de naam C.P.N. besmet is, en elke openlijke verbinding met de communistische partij verdacht, tracht men de naam weg te vagen en de uiterlijke band te verbreken. Men gaat op in een pacifistische partij van socialistische huize, omdat iedereen voor de vrede is, en vele weldenkende mensen voor het socialisme kiezen.

Ik geef dus deze fictie niet als vermoeden, maar als mogelijkheid, waaraan - opzich genomen - niets communistisch vreemd is. Zelfs Moskou heeft in het ruim van zijn politiek geweten, plaats voor een dergelijke taktiek in Nederland. Het laat zich, als het moet, openlijk afzweren. (Het levert zelfs wapens aan Egypte, een land, waar de communistische partij verboden is. Het ageert niet tegen het communistisch door-voede Frankrijk, dat zich - in zijn ogen - toch aan kolonialisme te buiten gaat.)

Het zou misschien interessant zijn, als de redaktie-Buitenland eens een round-up zou maken van alles, wat er op het ogenblik gebeurt in de communistische landen en in de communistische partijen der vrije landen.

Met vriendelijke groeten van

Sprenger